



Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>



Juli 1970

Nr. 166 – 29. årgang



Fra årsmødet i Nyborg. Øverst fra venstre *Bent Bjergskov* byder velkommen til *Rosenlund*, samt *Hans Balle* og *Chr. R. Christensen*, sidstnævnte ved årsberetningen. Derunder et udsnit af forsamlingen, samt to, der nyder en forfriskning i *Vindinge Søgaards Have*.



**Medlemsblad
for
Dansk Slægtsgaardsforening**

Redaktion:

Ib Paulsen
Carit Etlarsvej 32, 5000 Odense.
Telefon (09) 12 72 71

Artikler og billeder, læserbreve,
juridiske spørgsmål og øvrige med-
delelser til »Slægtsgaarden«
sendes til agronom Hans Balle,
Hybenvej 27, 5260 Hjallesø

Redaktionen forbeholder sig ret til at
forkorte artikler og breve,
som ønskes optaget i bladet.

Eftertryk efter ophavsretslovens be-
stemmelser.

☆

Annonceekspedition:

Agronom Hans Balle,
Hybenvej 27, 5260 Hjallesø.
Tlf. (09) 12 94 73
(træffes bedst mandage og fredage
kl. 9-13).

Alle henvendelser om annoncer
rettes til annonceekspeditionen.

☆

Trykkeri:

Andelsbogtrykkeriet i Odense.

☆

Distribution:

Klager over udeblivelse eller
forsinkelse af bladet rettes
til postvæsenet.

Henvendelse om ældre numre
eller supplementsnumre og
bilagsblade af »Slægtsgaarden« sker
til annonceekspeditionen.

Dansk Slægtsgaardsforening

Oprettet 5. juli 1941

Lær af fortiden – Lev i nutiden – Virk for fremtiden

Landsbestyrelsen:

LANDSFORMAND: Gårdejer Chr. R. Christensen, MF (R), Kaare-
gaard, Badstrup, 5484 Uggerslev.
Tlf. (09) 85 11 49.

NÆSTFORMAND: Gårdejer Einer Petersen, Kikhavn, 3390 Hunde-
sted.

Tlf. (03) 33 71 49.

Gårdejer Jens Skau, (R) Nygård, 6533 Øster Lindet.

Tlf. (048) – 4 62 03.

Sognefoged, gårdejer Holger Grøntved, Mygdal, 9800 Hjørring.

Tlf. Uggerby (08) – 91 – 231.

Proprietær Bent Bjergskov, Rosenlund, 5360 Kølstrup.

Tlf. (09) 39 13 17.

Hofjægermester Cederfeld de Simonsen, Erholm, 5560 Arup.

Tlf. (09) 43 10 91 (helst kl. 9-10).

Gårdejer H. Chr. Flytkjær, Rindom, 6950 Ringkøbing.

Tlf. (07) 32 03 72.

Forfatteren Salomon J. Frifelt, »Frifelt«, 6870 Ølgod.

Tlf. (05) 24 30 20.

Gårdejer Jens Bligaard, Oddense, 7861 Balling.

Tlf. Oddense (07) – 51 – 11.

Gårdejer Harald Poulsen, Aspegård, 3752 Østerlars.

Tlf. Østerlars (03) – 998 – 30x.

Sognefoged, gårdejer N. Sehested Knudsen, Holmstol, 8883 Gjern.

Tlf. Gjern (06) – 87 41 11 – 19.

Sognefoged, gårdejer Chr. Thyboe, Kirkemosegaard, 8991 Spentrup.

Tlf. (06) 41 29 88 – 87.

Sognefoged, gårdejer Holger Buch Juul, Jærgaarden, Høllund,

7100 Vejle. Tlf. (05) 86 50 21.

Gårdejer Erik Strange, Øverup, 4800 Nykøbing F.

Tlf. (03) 83 91 12.

Gårdejer Henry Hansen, (R), »Engbogaard«, Gerdrup, 4700

Næstved. Tlf. (03) 739 Rislev 9.

(De tre førstnævnte udgør landsbestyrelsens forretningsudvalg).

Udvalgsformænd:

Slægtsgaardsarkivet: Forfatteren Salomon J. Frifelt, »Frifelt«, 6870
Ølgod. – Tlf. (05) 24 30 20.

Bladudvalget: Hofjægermester Cederfeld de Simonsen, Erholm, 5560
Arup. – Tlf. (09) 43 10 91. (Helst kl. 9-10).

Sekretariat og konsulent:

Agronom H. Balle, Hybenvej 27, 5260 Hjallesø.

Tlf. (09) 12 94 73 (Træffes bedst mandage og fredage kl. 9-13).

Kassererkontor og medlemsforhold

Fru Inger Hansen, Risbro 23, 2650 Hvidovre.

Tlf. (01) 78 31 54. (Helst før kl. 8).

Postgironummer 8 31 42.

Slægtsgaardsarkivet:

Adresse: Birketinget 6 A.III. 2300 – København S.

Tlf. (01) 58 76 02.

Leder: Arkivar P. K. Hofmansen.

(Træffes på arkivet tirsdag og onsdag kl. 14-17).

Foreningens revision:

Statsautoriseret revisor Kr. Foged, Rosenvængets Sidealle 8, 2100,
København Ø. – Tlf. Øbro (01) 92 – 30

Sammenhold og arbejdsglæde

Nyt opmuntrende årsmøde med stor deltagelse på Østfyn

EFTERHÅNDEN er vi blevet forvænt med at tale om vore gode årsmøder, og dette var en ny bekræftelse på det smukke sammenhold, der er så typisk for netop Dansk Slægtsgaardsforening. Også Direktoratet for vejr og vind synes os gunstigt stemt. De to dage på Østfyn den 7. og 8. juni var begunstiget af strålende sommervejr. Deltagerantallet svingede mellem 290 ved selve årsmødet og op omkring 330; ja måske flere, på andendagens udflugt i det smukke landskab, med afslutning under de sædvanlige hyggelige former, denne gang i Vindinge Søgaards pragtfulde have med overlærer, gårdejer *Else Christiansen* og forpagter *V. Terp* og frue som værter.

Årsmødets gæster var i år, foruden ovennævnte værter på Vindinge Søgaard, pastor *A. Markvardsen*, Rynkeby og skovrider, godsforvalter *M. Bjerggaard Thomsen*, Kajbjerg, med damer.

Proprietær *Bent Bjergskov* bød på de fynske arrangørers vegne velkommen til søndagens møde på Hotel Nyborg Strand og foreningens formand, folketingsmand, gårdejer Chr. R. Christensen, takkede Bjergskov og gårdejer Harry Holmegaard, Rynkebygaard, for vel udført forarbejde for sammenkomsten. Efter at statsautoriseret revisor Kresten Foged, ligeledes traditionen tro, var valgt til ordstyrer, fik Chr. R. Christensen ordet for

Formandsberetningen

– Et roligt arbejdsår uden opsigtsvækkende begivenheder indenfor foreningens virkeområde ligger bag os, sagde Chr. R. Christensen. Alle afdelinger har fungeret perfekt, og der skal siges en hjertelig tak til de flittigt medvirkende i alle organer. I øvrigt vil jeg ikke gå i detaljer og derved foregribe de forskellige beretninger. Selve medlemsforholdet befinder sig i et roligt leje med et meget lille frafald og få kontingentrestancer, hvad der er så meget mere opmuntrende som at det i alle landboorganisationer kniber med at holde medlemstallet. Foreningens sekretariat fungerer fortsat fortræffeligt under ledelse af Hans Balle, hvis arbejde i denne henseende og da især gennem konsulentvirksomheden er en af hovedhjørneste-nene i vor virksomhed. Der er ydet slægtsgårdsfolk konsulentbistand i masser af tilfælde gennem årene i forbindelse med generationsskifter etc., en bistandsvirksomhed, som landboforeningerne ved konsulent Helge Rasmussen nu også har taget op. Videre rettede formanden en hjertelig tak til arkivar P. K. Hofmansen for dennes omfattende arbejde for Slægtsgaardsarkivet og gav udtryk for bestyrelsens glæde over gensynet med Ib Paulsen som Slægtsgaardsbladets redaktør efter et par års fravær på grund af overhåndtagende arbejde: – Vi kan altså åbenbart ikke undvære hinanden.

Videre sagde Chr. R. Christensen i sin beretning:

– For første gang i en årrække har dansk landbrug kunnet konstatere en bedring i økonomien, der vel ingenlunde har bragt dets forhold i orden eller overflødiggjort en landbrugslovgivning, men som alligevel har lettet det værste tryk og givet dets udøvere mulighed for at se på fremtiden med noget større fortrøstning, navnlig med sandsynligheden for at vor optagelse i fællesmarkedet er rykket et stort skridt nærmere.

Trods tressernes modgang er landbruget fortsat en betydelig produktionsfaktor i dansk økonomi, og vil fortsat være det. Landbrugets og forædlingsindustriens valutaindtjening udgjorde i 1969 5–6000 millioner kroner netto og pr. beskæftiget arbejder større beløb end noget andet erhverv. Få procent af befolkningen forsyner gennem landbrugets produktion hjemmemarkedet med fødevarer, forædlingsindustrien med råstoffer til beskæftigelse af hundredtusinder og muliggør eksporten med de store nettobeløb.

Men hvis vi på længere sigt skal bevare arbejdskraft til fortsættelse af denne produktion, må erhvervets udøvere opnå samme indtjening og samme arbejdstid som andre erhverv.

Dette bliver nødvendigt, for vi må konstatere,

at ingen hidtil har kunnet påtage sig en produktion, der kan træde i landbrugsproduktionens sted.

Når situationen er lettet noget, skyldes det forskellige ting. For det første er priserne bedret noget i det svundne år. Fra en situation med afsætningsvanskeligheder for fødevarer, er man kommet ind i en tid med øget efterspørgsel efter vore produkter og selvom man ikke skal lade sig forlede til at tro, at dette vil fortsætte til stadighed, kan vi kun glæde os over ændringen.

For det andet har modgangsårene været så længe, at der er sket et generationsskifte i et stort tal af vore landbrugsejendomme. Og det er heldigvis gået sådan, at den generation, der er kommet til er både flittig og dygtig. Måske skal den ikke pukle med håndredskaberne på samme måde, som fædrene har gjort, men den er teknisk dygtig som aldrig før, og derfor magter den at løse opgaver, som fortidens landmænd måtte lade ligge eller være langt flere om.

For det tredje er der sket en rationalisering af dansk landbrug. Efter statistikken – som næsten altid halter bagefter – er en trediedel af de danske landbrug forsvundet, men hvis man regner med, hvor mange, der drives af maskinstationer eller i samdrift med andre landbrug, er vi nok snarere nået halvdelen.

Hvis der ikke indtræffer afgørende ændringer er der al grund til at vente, at vi ikke skal så forfærdelig langt ind i halvfjerdsernes årti, før man er nået frem til at to trediedele af landbrugsejendommene er forsvundet. Udviklingen har taget en fart, som næsten ingen har turdet forudse og som er lige ved at tage pusten fra erhvervet. Vi behøver blot at pege på, hvor svært det er at få produceret det fornødne antal smågrise, fordi de små brug er forsvundet, og fordi der mangler mandskab på de større.

Jeg hilser imidlertid udviklingen med tilfredshed. Opretholdelse af de små og uharmoniske brug passer ikke den hårde maskinalder. Og man skal vel heller ikke beklage, om nogle af fortidens lyngarealer, som fædrene møjsommeligt kultiverede, bliver til rekreative områder. Sådan er tiden nu engang. Og vi skal vist glæde os over, at ikke så mange behøver at tilbringe et møjsommeligt liv på fattige udmarker.

Men når det er sagt, vil jeg gerne have lov at løfte en advarende hånd. Jeg tror ikke, vi skal begrænse antallet af landbrug til 30–40.000 som nogle er inde på. Det betyder, at ejendommene bliver så store, at der skabes uoverstigelige vanskeligheder for den ungdom, der skal etablere sig.

Når dansk landbrug har kunnet klare sig så forholdsvis godt igennem skyldes det efter min opfattelse først og fremmest, at det har kunnet bygge på ejendomsrettens grund. Det har givet dets udøvere en interesse i at gennemføre deres livsgerning ikke alene for deres egen, men for

deres slægts skyld, som ingen anden besiddelsesform ville kunne have givet dem.

Idag diskuterer man om ejendomsrettens form kan opretholdes, og den har mange modstandere, men vi må ikke lukke øjnene for, at jo større man gør ejendommene, jo vanskeligere bliver det for ungdommen at få foden under eget bord, og des vanskeligere bliver det så at opretholde ejendomsretten.

Man vil så blive stillet overfor valget mellem flere alternativer.

En af mulighederne er, at kapitalrige virksomheder køber landbrug op bl. a. for at erhverve råstoffer til industriproduktion og udøvere må så finde sig i at leve som forpagtere, forvaltere, bestyrere, inspektører eller hvad man nu ellers vil kalde dem.

En anden mulighed er, at staten må træde til og stå som den store jordej (vi husker det fortvivlede jordrentesystem, som vi netop med største møje har fået afviklet).

Værre endnu er det, hvis udenlandsk kapital skal gribe ind og gøre sit til at gøre bonden ufri.

Jeg tror derfor, man i tide skal vise mådehold med kravet om ejendommenes størrelse og med kravet om sammenlægning.

Nogle har den opfattelse, at større enheder giver større konkurrencemulighed, og jeg skal være den sidste til at protestere imod, at den moderne tekniske udvikling giver storbruget betydelige fordele, men man må gøre sig klart, at landbruget består ikke af teknik alene. Et kornsælgende landbrug vil fortsat have meget vanskelige vilkår.

Og når det gælder husdyrbrug, vil det stadig være sådan, at ejerens personlige interesse vil være en mægtig drivfjeder. Derfor har vi set, at alle efterkrigstidens forsøg på at løse malkekvægsspørgsmålet gennem oprettelse af andelsstalde er mislykkedes, og derfor har vi set, at tilløbene til at oprette svinefabrikker uden om landbruget er blevet til intet.

Dansk landbrug må nok blive til større brug. Vi skal udnytte teknikkens fordele, men det må ikke blive større, end at det kan hvile på ejendomsrettens grund.

Derfor må Dansk Slægtsgaardsforenings fornemste opgave i tiden være, at kæmpe for bevarelse af ejendomsretten til jorden. Dansk jord i danske bønders eje må fortsat være målet.

Selvom vi ønsker at bevare ejendomsretssystemet, betyder det ikke, at vi vender ryggen til dem der lever under andre vilkår. Slægtsgaardsforeningen har stærkere end nogen anden peget på, at forpagteren lever i en retsløs tilstand som ingen anden landmand. Vi har udarbejdet forpagtningskontrakter, som vi har tilrådet både ejere og forpagtere at benytte, og de er blevet anvendt

i væsentlig grad. I Holland er man langt længere fremme.

Men det er ikke nok, vi har brug for en egentlig forpagterlovgivning, som man har det visse steder i udlandet. Og her kan Landboforeningernes og Slægtsgaardsforeningens standardkontrakter i virkeligheden danne et fortrinligt grundlag.

Ungdommen har i de seneste årtier forladt dansk landbrug – det samme er tilfældet i mange andre landes landbrug – i så høj grad at kun

ganske få særligt interesserede er blevet tilbage. Det er derfor nødvendigt, at denne strøm ikke alene standses, men afløses af en modgående strøm, så nogle vender tilbage, og en større tilgang af unge til landbrugserhvervet finder sted.

Vi må derfor håbe, at den lysning, der har kunnet skimtes, må blive en virkelig realitet, så vi kan byde dansk ungdom sådanne kår, at den ikke behøver at vige tilbage for at knytte sin skæbne til landbruget.

Slægtsgaardsarkivet

Slægtsgaardsarkivets formand, forfatteren *Salomon J. Friefelt* sagde om arkivets virksomhed i det forløbne år følgende:

– Det er med glæde og god fortrøstning til Slægtsgaardsarkivets fremtid, jeg kan aflægge beretning om arkivets virksomhed i året 1969.

Siden vi er flyttet ind i de velegnede lokaler i den nye biblioteksskole, Birketinget 6 på Amager, er arbejdet i arkivet påny lagt i faste rammer og skrider planmæssigt frem, til gavn ikke blot for vore medlemmer, men til styrkelse af dansk bondekultur og dansk slægtsforskning.

Vi kan nu med glæde indbyde vore medlemmer til at gæste Slægtsgaardsarkivet. Jeg tror, det for mange vil blive en oplevelse.

Må jeg i korte rids nævne lidt af virksomheden indenfor arkivet i det forløbne år. Der er i 1969 udført 23 stk. folketællingsundersøgelser til en samlet pris af 354 kr. I samme tid er udført 13 stk. større undersøgelser til en samlet betaling af 3950 kr. Der er udstedt 2 stk. slægtsgårdsdiplomer.

Det lyder måske ikke af så meget, men kun de færreste ved, hvor indgående og omhyggelige undersøgelser, der kræves, for at en diplompåskrift kan stå for en kritisk historisk vurdering. Så det punkt kræver arkivar Hofmansen meget både af sig selv og sine medhjælpere.

Det er af stor betydning for igangsætningen af udarbejdelse af gård- og slægtshistorie, at alle får udført en folketællingsundersøgelse som vækker historisk interesse. Folketællingsundersøgelserne kan for de fleste gårde føres tilbage til den første folketælling som fandt sted i 1787. (I Sønderjylland i 1835, sub. 1803).

Medlemmer af Slægtsgaardsforeningen, som indsender oplysninger om gård og slægt nærmest nutiden, får en folketællingsundersøgelse tilsendt uden vederlag fra Slægtsgaardsarkivet.

Udarbejdelse af større gård- og slægtsundersøgelser og slægtsgårdsdiplomer gennemføres til biligt muligt pris.

I årenes løb har Slægtsgaardsarkivet udarbejdet og udsendt

5.383 stk. Folketællingsundersøgelser
730 stk. Store gård- og slægtsundersøgelser
84 stk. Slægtsgårdsdiplomer.

Lad mig også nævne, at der i 1969 er udsendt ialt 117 breve fra arkivet, samtidig med arbejdet med nyordningen af arkivet.

De over 4.000 akter i form af dokumenter, optegnelser, billeder, udklip m. m. vedrørende danske egne, gårde og slægter som er indgået de sidste par år uden at kunne arkiveres, er nu efterhånden topograferet, ordnet og indlagt i de respektive kapsler.

Ved dette store arbejde har frk. Korsgaard været en værdifuld medhjælp.

Regnskabet for Slægtsgaardsarkivet fra 1.1.1969 til 31.12.1969 ser i sammentrængt form således ud:

Indtægter.

Kassebeholdning pr. 1.1.1969	4.666,13
Modtaget fra Slægtsgaardsforeningen	6.500,00
Ekstra tilskud fra foreningen vedr. flytning og anskaffelse af reoler m. m.	3.000,00
Renter af indest. på sparekassesekt. 401-02-18950	377,28
Balance	<u>14.543,41</u>

Udgifter.

Arkivar P. K. Hofmansens løn	4.100,00
Folketællingsundersøgelser incl. porto	340,00
Skrivemateriel	483,93
Mødeudgifter	325,55
Udgifter til arkivet	355,31
Udgifter ved arkivets flytning og etablering	4.967,70
Kassebeholdning pr. 31.12.1969	<u>3.990,92</u>
Balance	<u>14.543,41</u>

Regnskabet er revideret af Einer Petersen, Kikhavn (d. 8.3.1970).

Dansk Slægtsgårdsforenings ekstra tilskud til Slægtsgårdsarkivets flytning og indretning med flere reoler i det nye arkivlokale hjalp arkivet over årets økonomiske problem.

Slægtsgårdsforeningen yder i indeværende år det sædvanlige tilskud på 6.500 kr. til arkivets drift.

Til løsning af arkivets mange opgaver har vi indeværende år kunnet glæde os over, at vi efter ansøgning til Ministeriet for kulturelle anliggender har fået bevilget et tilskud på 2.000 kr. af Tips-tjenestens Overskud for 1968/69, idet en del af midlerne bevilges som tilskud til formål af almen kulturel karakter. Det er en håndsækning, vi siger kulturministeriet tak for.

Der er i vort land i dag småkredse, der tror, de helt kan bryde med fortiden. Ved kun at leve i nuet, mener de, at de slipper for al fortidens belastning og derved bliver i stand til at leve mere frie og uhæmmede end vi, der vedkender os arv og gæld fra svundne slægter.

Men disse kredse – især ungdommelige idealister – overser, at lige så lidt, som vi kan unddrage os det rent biologiske samvær med vor forslægt, lige så lidt kan vi slippe den folkearv, vi fik fra vore fædre, uden at vi derved tager skade på vor sjæl.

Resultatet ser vi i dag: de unge, der kunstigt prøver på at bryde med slægten og alt det fortidige, bliver rodløse – tit også ansvarsløse. I jaget for at finde ståsted og noget værd at stride for,

jager de, for os at tørke efter lygtemænd over hængedynd.

Da de er uden samfølelse med det hjemlige samfund, søger de udløsning ved at kaste deres medfølen eller had på fjerne, fremmede folkeslag. Deres dybe afsky mod krig og vold demonstrerer de ved at smide med brosten, knuse ruder og vælte politibiler.

Vist så: denne del af dansk ungdom er kun et forsvindende mindretal langt ud til venstre, ikke værd at ofre mange ord på. Men da radio og T.V. i tide og utide bakker dette lille mindretal op, kommer de tilsyneladende til at fylde uforholdsmæssigt i det samlede billede.

Hvis flertallet af dansk ungdom, der trofast arbejder på at dygtiggøre sig for fremtiden, fik en lignende fremskudt plads i dansk T.V., ville billedet af den danske ungdom i dag ikke blive så fortegnet og misvisende, som det nu tit er tilfældet.

Derfor vil vi her i dag hilse og hylde den store del af dansk ungdom, som flittig og målbevidst passer sit arbejde og sin uddannelse, føler fællesskab med fortidens slægter og prøver at knytte bånd mellem fortid, nutid og fremtid.

Af den slags ungdom har vi Gud ske lov endnu mange indenfor den kreds, hvor Slægtsgårdsforeningen hører hjemme. Det er den slags ungdom, Slægtsgårdsarkivet vil række hånd og prøve på at tjene i de kommende år. For Slægtsgårdsarkivet tjener ikke blot de enkelte slægter eller den enkelte slægtsforsker. Det tjener vor fælles danske kultur.

Slægtsgårdsbladet

Bladudvalgets næstformand, proprietær *Bent Bjergskov*, aflagde på den fraværende formands, hofjægermester Cederfeld de Simonsens vegne beretning om Slægtsgårdsbladet i 1969:

– »Slægtsgården« trykkes i 3100 eksemplarer og udsendes til foreningens medlemmer, samt til landbrugsskoler, husmandsskoler, husholdningsskoler og soldaterhjem. Endvidere er der nogle institutioner, arkiver og biblioteker, der abonnerer på bladet eller får det tilsendt, bl. a. også i Norge og Sverige.

Prisen for trykningen af bladet har siden september 1969 været 2.175 kr. + moms, ialt 2447 kr. pr. nr., hvortil kommer klicheer.

Ved forespørgsel på Andelsbogtrykkeriet er det

blevet oplyst, at der fra det førstkomende blad Nr. 166 sker en prisstigning på 4 % som følge af pristalsstigning og dermed følgende øgede trykningsomkostninger, og samtidig sker der en stigning i momsen på 2½ %. Det er tilsammen en stigning på 6 %, d. v. s. 141 kr. pr. nummer eller 846 kr. årlig for 6 numre for bladets trykning. Der ventes samtidig lidt stigning på klicheer, medens de øvrige bladudgifter til redaktion, stof og postforsendelse ventes uændret.

Annonceindtægten holdes på 4800–4900 kr. årlig – lidt under 5000 kr. således, at der ikke skal svares moms af annonceindtægten.

Vi har i det forløbne år efterkommet mange ældre læsers ønsker om igen at lade bladet

fremstille som 2 spaltet og med samme typestørrelse som f. eks. Tolvmandsbladet, Tidsskrift for Landøkonomi, hvilket tillige gør bladets fremstilling billigere.

Bladets indhold er af alsidig karakter.

Først og fremmest tilstræbes at bringe kulturelle og historiske artikler om gård- og slægtshistorie og aktuelle artikler om ejendomsforhold, folkepension, oplysninger om lån og tilskud til unge landmænd, der første gang overtager en landbrugsejendom o. l.

Redaktør Ib Paulsen bringer ind imellem specielle artikler om egns historie, naturskildringer og andet.

Vi modtager gerne stof til bladet fra medlemmer og andre, som har interessante emner med tilknytning til slægtsgårdsforhold eller skildringer om fund, oplevelser i mark og skov, antikke møbler, gamle landsbyskikke o. l.

Fra sidste nummer kan nævnes den sydslesvigske konsulent Henning Jensens artikel »Troskab mod Arven«, og arkivar Hofmansens om journalist Chr. Damm, vort blads første redaktør og foreningens igangsætter.

Bladets økonomi fremgår af foreningens regnskab.

Årsmødernes historie

Om årsmøderne bemærkede konsulent *Hans Balle*, at i foreningens første syv år var de møder, vi i dag betegner som årsmøder endages repræsentantskabsmøder, hvori deltog 1 à 2 repræsentanter fra hvert amt.

Fra og med 1948 iværksattes de todages årsmøder, hvori alle medlemmer med damer kunne deltage. Selve mødet holdes første dags eftermiddag, den følgende dag er der egnsudflugt. Dette møde her i Nyborg er det 23. i rækken. Heraf har tre været holdt uden for landets grænser, nemlig i 1954 i Flensborg, i 1956 i Båstad i Sverige og i 1961 i Slesvig.

For at undgå spild af tid, ekstra breve og telefonsamtaler blev indmeldelsesfristen gjort meget kort i år. Det har haft en god virkning og har i høj grad lettet arbejdet.

Tidligere havde vi en indmeldelsesfrist på ca. 3 uger. Indmeldelserne kom overvejende i sidste øjeblik og umiddelbart før mødet var der altid mange, der skrev, at bladet var lagt tilside og at de havde glemt indmeldelsen.

I år udsatte vi bladudsendelsen til midt i maj og satte en kort indmeldelsesfrist og det bevirkede, at alle indmeldelserne kom i løbet af få dage.

Endvidere nævnte *Balle*, at den nye lov om by- og landzoner trådte i kraft 1. januar 1970. Den indeholder mange bestemmelser om reguleringen af byudviklingen og om kontrollen med byggeri i »det åbne land«.

I landzoner må der ikke uden særlig tilladelse foretages udstykning, bebyggelse og anden anvendelse af bestående ejendomme uden den der er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom.

Lovens formål er at sikre en planmæssig udvikling af bebyggelsen.

Det er amtsrådene der administrerer landzonebestemmelserne.

Loven bevirker, at det medfører store vanskeligheder at få opført et selvstændigt beboelseshus (aftægtshus) i nærheden af gården.

Man er tilbageholdende med at give en grund til et hus selvstændig matrikelnummer. Huset skal høre sammen med gården. Det er ønskværdigt, at den byrde det kan blive for unge landmænd der etablerer sig, tillige at skulle købe et beboelseshus i nærheden af gården uden mulighed for at skille det fra, hvis de ikke får brug for det, kan ophæves ved ansøgning om selvstændig matrikulering, hvis et sådant hus ad åre ønskes solgt til fremmede.

Endvidere omtales slægtsgårdsdeklarationer, som af nogle slægtsgårdsejere oprettes for at give slægtninge forkøbsret til gårde, der ønskes bevaret i slægtens eje. Der advaredes imod at ansætte prisen langt under den officielle ejendomsverdi. Hvis en slægtsgård nødvendigvis skal sælges, f. eks. på grund af sygdom, og ejeren ikke har søskende, vil det virke urimeligt, at en fætter, kusine eller fjernere slægtning skal kunne købe gården for 60-70 % af den officielle ejendomsverdi.

Gårdejer *Magnus P. Jepsen*, Tved ved Ribe, gav udtryk for tilslutning til Balles bemærkninger, hvorefter revisor *Kresten Foged* kortfattet gav nogle oplysninger om afgiftsbeløbene ved salg, om beskatning etc. og aflagde regnskabet, hvis balancenummer er 51.156,36 kr.

Valgene

Følgende otte medlemmer af hovedbestyrelsen genvalgte: *Jens Skau*, *Cederfeld de Simonsen*, *Holger Gøntved*, *H. Chr. Flytkjær*, *Holger Juul*, *Jens Bliigaard*, *N. Sehested Knudsen* og *Erik Strange*. Nu afdøde *Jørgen Petersen* havde meddelt bestyrelsen, at han ønskede at trække sig tilbage på grund af svagelighed. I stedet for valgte gårdejer *Henry Hansen*, Gjerdrup, Præstø amt. Revisor *Kresten Foged* genvalgte.

Sluttelig overlodes det til hovedbestyrelsen at

træffe beslutning om næste årsmødested. Der foreligger indbydelse fra Randers og Viborg amter.

Eftermiddagsmødet sluttede med et besøg på Danehofslottet, der er Nordens ældste kongeborg, opført omkring 1170.

Festmiddagen

Den første mødedag sluttede med festmiddag på Hotel Nyborg Strand med efterfølgende fremvisning af lysbilleder ved *Holger Larsen*, Rolfsted.

Talen for Danmark skulle være holdt af hofjægermester *Cederfeld de Simonsen*, der havde måttet sende afbud efter et fald på Erholm samme morgen. I stedet oplæste medlem af hovedbestyrelsen, gårdejer *Einer Petersen*, Kikhavn, *Cederfelds* manuskript:

– Ligesom Danmarks historie før i tiden bl. a. var knyttet til Lejre, Jelling, Ringsted, Vordingborg og andre steder, således blev den i middelalderen i høj grad knyttet til *Nyborg*.

Når man ved besøg på Nyborg Slot færdes alene eller i følge med et lille antal deltagere, som kan fordybe sig i Danehofslottets historie ved vandringerne gennem de minderige sale og værelser, fornemmer man historiens vingesus over dette sted, som er Nordens ældste kongeborg.

Vi har i dag haft lejlighed til at færdes i nogle af de sale og lokaler, hvor danske konger og lovgivende forsamlinger mødtes og traf beslutninger om landets styrelse.

Nyborg Slot var i middelalderen stedet, hvor der blev holdt rigsdag – Danehof. Her afsagde højesteret sine domme, og her blev mange love vedtaget og underskrevet.

Fra Valdemar Sejrs (1204–1241) til Erik af Pommern (1412–1439) har ialt 10 konger og dronning Margrethe afholdt rigsforsamlinger med deltagelse af gejstlige og verdslige stormænd. Her underskrev Erik Klipping i 1282 en håndfæstning, som er betegnet som Danmarks første grundlov. – I en af disse sale erklærede Valdemar Atterdag i 1354 Danmark for gensamlet. Her fødtes i 1481 Christian den II.

Der er skrevet megen danmarkshistorie på Danehofslottet fra 1200-tallet til 1400-tallet.

Ligesom 1969 var et mindeår for vort flag, som jævnfør den historiske overlevering har været Danmarks nationale samlingsmærke i 750 år fra 1219, således er 1970 et mindeår for forskellige begivenheder i Danmarks historie.

Det er i år 800 år siden Nyborg Slot, Danmarks ældste verdslige hus blev grundlagt.

Af nationale begivenheder nærmere nutiden er 1970 et mindeår i anledning af, at det er 50 år siden Sønderjylland (Nordslesvig) blev genforenet med moderlandet.

Tilstedeværende sønderjyske slægtsgaardsfolk medvirkede i februar på udmærket måde i radio og fjernsyn til at genopfriske minderne om begivenhederne ved den folkeafstemning i 1920, som var grundlaget for genforeningen.

Endvidere har vi i 1970 kunnet mindes, at det er 25 år siden, Danmark blev befriet efter 5 års besættelse under den sidste store krig i Europa.

Vort fædreland, har så langt tilbage, som historien rækker fra vikingetid op til år 1000 til vore dage været udsat for store omskiftelser: Krige og fredelige perioder, besættelser og befrielser, økonomiske nedgange og opgange.

Lad os lægge os følgende ord på sinde:

»Aldrig kan et folk forgå, som ikke vil det selv.«
(Valdemar Rørdam, 1908)

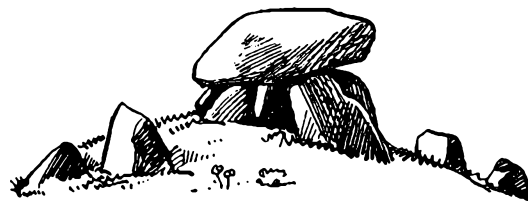
»Hvad udad tabtes skal indad vindes«
(Dalgas)

»Sit fædreland skylder man alt, hvad man kan udrette«
(Sprogforskeren Rasmus Kristian Rask)

Lad os med ønsket om en god fremtid for det danske folk og vort fædreland udbringe et leve for Danmark.

Aftenens anden officielle tale blev holdt af redaktør *Ib Paulsen*, der causerende skildrede den egen, deltagerne dagen efter skulle på rundtur i. Paulsen nævnte Østfyns historiske perspektiver markeret ved bl. a. stenalderfund langs med Storebæltskysten og Ladbykivet i højen ved Kertinge Nord, Danehofslottet og egnens mange herregårde. Østfyn er et smukt land og ikke for ingen ting fik Knudshovedområdet tilnavnet »Vorherres værksted«. *Ib Paulsens* egnschildring mundede ud i en hyldest til mødets damer via den præhistoriske Venus fra Willendorf over Sokrates' Xantippe, Ægyptens Cleopatra, dronning Margrethe og Kertemindes Amanda til den gæve pige i mini, midi eller maxi af i dag.

Begge aftenens taler blev besvaret med veloplagt bifald, og flere sange blev sunget, hvoriblandt naturligvis Slægtsgaardssangen.



Rundtur på Østfyn

FYN præsenterede sig i al sin juniskønhed dagen igennem under mandagens udflugt, hvis første mål var Rynkeby kirke med de berømte kalkmalerier af bl. a. et kor af musicerende engle, der betjener sig af middelalderlige instrumenter, 31 engle, der spiller på 17 forskellige instrumenter, afdækket i 1965. Biskop Jacob Madsen betegnede i sin visitatsbog i 1592 billedgruppen som »En herlig Capelle« . . .

Pastor A. Markvardsen bød slægtsgårdsfolkene velkommen. Vi fyldte faktisk kirken ud, og efter salmen »Se, nu stiger Solen af havets skød« og en bøn bød pastoren velkommen til Rynkeby kirke og glædede sig over andagstraditionen på årsmødets udflugtsdag. Pastor Markvardsen talte derefter ud fra Johannes 3. kapitel, vers 16, som han betegnede som klare og centrale ord, der taler om Guds store kærlighed til os, hans nåde og barmhjertighed imod os. Videre fortalte pastor Markvardsen om kirkens kalkmalerier. Små 800 år er forløbet siden der blev bygget kirke i Rynkeby første gang. Nordkappelet betegnes Hardenbergs kapel. Hardenberg'erne ejede det nærliggende Skovsbo. Dommedagsmotivet i billedrækken på kapelvæggen har ikke karakter af en domfældelse til Himmerig eller Helvede, men er en rent evangelisk dommedagsfremstilling – et lovprisningsbillede. Hardenberg'erne på Skovsbo og menigheden har i høj grad og på så mange måder igennem århundrederne præget deres kirke. Altærtæppet for eksempel er tegnet af Joakim Skovgaard og er syet af sognets damer.

Pastor Markvardsen sagde i øvrigt: – Vor kirke hører med i vort landskab og i vort liv og præger smukt og stærkt begge dele. Lad os takke Gud for denne kirke og dette land. Uden den evangeliske forkyndelse i Danmarks kirker havde vort liv været anderledes. Forsamlingen sang derpå »Der stander et hus«, pastor Markvardsen lytte velsignelsen og med salmen »Mægtigste Kristus« sluttede besøget i kirken.

DET ER formentlig det største besøg den fine gamle slægtsgård »Rosenlund« nogen sinde har haft, da mellem 300 og 350 gæster fyldte gårdspladsen og lyttede til proprietær *Bent Bjergskovs* hjertelige velkomstord med gårdspladsens store gamle stentrug som »talerstol«. Bjergskov og fru »Petter« (gemalens kælenavn til Rosenlunds søde værtinde) havde åbnet huset for gæste- og gennemtræk. Rosenlunds tilliggende er på i alt 170 td. ld., hvoraf 150 under plov, resten skov. Bjergskov fortalte om ejendommens drift og nævnte,



Fra besøget på Rosenlund

»at vor antikvitet af et stuehus er vurderet til 150.000 kr., hvoraf fremgår at det må være det antikke, der gør det så kostbart. Dets brugsværdi er afgjort ikke noteret i 150.000 kr., men vi er glade for vor gamle gård.«

Derefter gav arkivar *P. K. Hofmansen* en historisk oversigt over Rosenlunds tilblivelse og ejerforhold. Den vil vi bringe særskilt – hvis muligt i dette – ellers i det følgende nummer af Slægtsgaardsbladet.

På tilbageturen til Nyborg aflagde vi besøg også i højen, hvor Ladbyskibet står, fundet som en hovedingegrav i 1935. Skibet der er 20 meter langt, blev stedfæstet af arkæologen, apoteker *P. Helweg Mikkelsen* og tidsbestemt til ca. 950 efter Kristus.

EFTER FROKOSTEN blev det store selskab særdeles venligt modtaget også på Holckenhavn, hvor lensbaron, hofjægermester *E. Holck* fortalte om slottet og gav gæsterne lejlighed til at se dels

det overdådigt udsmykkede slotskapel, dels den 50 meter lange sal med slottets ahnegalleri. Kappellet skyldes slottets daværende ejerinde Ellen Marsvin, hvis portræt naturligvis også ses i ahne-salen, som i baron Holcks barndom slet og ret blev brugt som Holckenhavns kornmagasin. Baronens forældre gik i trediverne i gang med at restaurere salen, som igen er blevet et mægtigt og prægtigt rum, der under krigen blev beslaglagt til brug først af SS, så af Værnemagten og senere til flygtninge.

OGSÅ PÅ Vindinge Søgaard gav arkivar P. K. Hofmansen en oversigt over gårdens historie. Vindinge Søgaard ejes af overlærer, frøken Else Christiansen og broderen, læge Lars Henning Christiansen. Den drives af forpagterparret V. Terp og er smukt beliggende lidt uden for Nyborg. Forpagter Terp bød velkommen og fortalte om ejendommens drift. Besætningen omfatter 70 jerseykøer og Vindinge Søgaard er konsummælkleverandør til Nyborg. Efter besvarelse af en række spørgsmål fik gæsterne adgang til at kikke på ejendommen for bagefter at samles til en forfriskning i haven. Her sluttede formanden, Chr. R. Christensen, årsmødet med et tak for stort fremmøde, for gæstfrihed hos årsmødeværterne og med et på gensyn til næste år.



Formanden, folketingsmand Chr. R. Christensen (til venstre) takker lensbaron, hofjægermester Ejler Holck for gæstfrihed på Holckenhavn

Jørgen Petersen død

Gårdejer Jørgen Petersen i Gislinge, Dansk Slægtsgaardsforenings første formand fra dens stiftelse 5. juli 1941 og til 1947 samt redaktør af »Slægtsgaarden« 1943–1950, døde efter nogen tids tiltagende svagelighed den 8. juni, 84½ år gammel, på Centralsygehuset i Holbæk, hvor han var blevet indlagt den 13. maj. Hans død indtraf netop på den solfyldte dag, da Dansk Slægtsgaardsforenings årsmøde på Nyborg Strand sluttede, og efter hans eget ønske fandt jordfæstelsen sted i stilhed i Thorsgaards familiegravsted på Gislinge kirkegård den 13. juni. En mængde blomster og kranse, bl. a. fra Holbæk Amts Venstreblad, Provinshypotekforeningen for Danmark, Nordvestsjællands Elektricitetsværk, Holbæk Museum og Dansk Slægtsgaardsforening, smykkede hans grav som en sidste hilsen fra nogle af de mange institutioner og sammenslutninger, der i tidens løb har nydt gavn af hans gode omtanke, skarpe vurderingsevne og beslutsomme initiativ.

Jørgen Petersen var ikke, som folk er flest. I de senere år havde han på grund af alder trukket

sig tilbage fra en række tillidshverv, men tidligere havde det offentlige liv på en mængde områder lagt beslag på hans gode evner og store arbejdskraft, og i alt, hvad han foretog sig, forleuede han en hurtig opfattelse af kernen i en sag med vel opbyggede og gennemtænkte ræsonnementer. Disse blev ofte fremsat i små og bidende replikker, der nu og da kunne synes at være præget af stædighed og stejllhed, og som mange gange skaffede ham uvenner, men kendte man Jørgen Petersen ret, vidste man, at hans meninger var båret af en ærlig overbevisning og en fast tro på deres rigtighed. Man lyttede gerne til ham, og følte han, at en modparts meninger var fremsat på tilsvarende måde, var det på trods af modsætningen ikke svært at vinde hans tillid og særdeles trofaste venskab, der i et sådant forhold var for livet. Han var en vidtspændende, klartseende og fremskridtsvenlig personlighed, der, som han selv yndede at udtrykke det, besad en god portion bondestolthed, men ikke led af standshovmod. Præget af en vis stundesløshed måtte han altid beskæftige sig med et eller andet, og intet alment problem i tidens debat undgik hans opmærksomhed. Gennem hundredevis af artikler i forskellige blade, utallige foredrag og diskussioner m. m. udtrykte han, hvad han havde på



Jørgen Petersen

hjerte uden at skele til siderne, selv om han derved ofte kom på tværs af den gængse mening på bjerget, men var der mennesker, som trængte til råd og hjælp, appellerede ingen forgæves til Jørgen Petersens forståelse og gode vilje.

En stout og særpræget personlighed, en ærlig stridsmand og en trofast ven gik bort. Talrige vidt omkring, også i Dansk Slægtsgaardsforening, vil i taknemlig erindring savne ham.

Æret være hans minde!

P. K. H.

Dødsfald

Mangeårigt medlem af Slægtsgaardsforeningens hovedbestyrelse fhv. gårdejer *Niels Peter Slemming*, Rønne, døde kun få dage efter årsmødet i Nyborg, 82 år gl. Slemming deltog ved det bedste helbred i årsmødet. Han havde mange tillidshverv og var aktiv i bl. a. Sognefogedforeningen på Djursland og i Slægtsgaardsforeningen for Randers Amt. Vi bringer i næste nummer en nekrolog.

Dansk Slægtsgaardsforening formand, folketingsmand, gårdejer *Chr. R. Christensen*, Badstrup, havde den sorg den 21. juni at miste sin hustru *Ellen Margrethe Christensen* efter nogen tids sygdom. Fru Christensen var en kærkommen gæst ved Slægtsgaardsforeningens årsmøder gennem en lang årrække og vandt sig også i vor forening mange venner. Om Ellen Christensen skrev Fyens Stiftstidende i forbindelse med dødsfaldet:

Fru Ellen Christensen, der blev 66 år gammel, var født i Thisted. Hun blev uddannet ved kon-torfaget, og i sin ungdom var hun i nogle år assistent på dommerkontoret i Thisted, indtil hun blev gift med Chr. R. Christensen og flyttede ind som husmoder på slægtgården Kaaregaard i Badstrup, der har været i slægtens eje siden 1735. Med sin enestående evne til at omstille sig blev hun hurtigt en værdsat og respekteret »madmor« på Kaaregaard, og gennem Chr. R. Christensens omfattende organisatoriske arbejde kom hun i berøring med en stor kreds af landboer på Nordfyn. Det gjaldt ikke mindst inden for arbejdet i Nordfyns Kvægavlforening og det nu nedlagte Mejeriet Centrum i Skamby, hvor medlemmerne, når Chr. R. Christensen var optaget af anden organisatorisk virksomhed, på god måde fik deres problemer klaret ved hendes hjælp.

Fru Ellen Christensen var en foretagsom og energisk kvinde, der blandt en stor venskare var værdsat for sit hjælpsomme og retlinede væsen, og hendes gæstfrihed på Kaaregaard var legendarisk. Gennem de sidste måneder havde hun sammen med veninder været optaget af arbejdet med syningen af en ny alterdug til Skamby Kirke, og hun havde alene nået at sy halvdelen af den, før hun døde.

Fru Ellen Christensen efterlader foruden sin mand to døtre og to sønner, hvoraf den ene nu har overtaget Kaaregaard.

Ellen Christensen blev begravet den 25. juni på Skamby kirkegård og blev fulgt til graven af et meget stort følge, hvoriblandt repræsentanter for vor forening.

Om Rosenlund

På Rosenlund fortalte arkivar *P. K. Hofman-sen* træk af denne gamle slægtsgårds annaler:

ROSENLUND, som vi her besøger, har lige siden dens oprettelse 1799 – altså i over 170 år – været i samme slægts besiddelse.

Det var vor ven proprietær Bjergskovs tipoldefader Anders Madsen, selvejergårdmand i Tom-



Arkivar P. K. Hofmansen beretter om Rosenlunds historie

merup, som ved købekontrakt af 30. januar 1799 og skøde af 11. december samme år for 10500 rdl. købte Christen Jensens enkes gård i Hundsløv by af den kendte gehejmekonferensråd Johan von Bülow, Frederik den VI.s ungdomsven, til Sande-rumgaard.

Ved byens udskiftning året i forvejen var Christen Jensens enkes gård blevet tillagt de jorder, som nu udgør Rosenlunds arealer, og Anders Madsen fik gården med den klausul, at enten skulle han flytte den her ud på jordene, eller også komme overens med de tilstødende lodsejere om den nødvendige færdsel fra byen til arealerne, hvortil der ikke var blevet udlagt nogen vej.

Anders Madsen valgte at udflytte gården, hvis hovedbygning af egebindingværk, som vi her står ved, blev bygget af ham samme år, den har altså også sine 171 år under spærene.

Anders Madsen var af gammel Tommerupslægt, idet hans tipoldefader – og altså Bjergskovs 5-tipoldefader – Jens Nielsen var selvejerbonde i Tommerup omkring 1650.

Anders Madsens hustru Maren Jensdatter Damsbo kunne føre sine ahner endnu længere tilbage i tiden, idet hendes 4-tipoldefader – og

altså Bjergskovs 8-tipoldefader – Knud Jensen Digsmed, der havde været munk, var den første evangeliske præst i Hårby, hvor han døde 1572.

Anders Madsen var en særdeles kundskabsrig mand, der f. eks. både talte og skrev tysk. Han var også en stor ven af bøger, og af hans bogsamling af højst forskelligt indhold findes der endnu her på Rosenlund bevaret ca. 26 bind foruden flere gamle dokumenter, manuskripter og notater. I disse papirer findes oplysninger om slægten og om ting af praktisk art, dels også ting, derrøber sjælstilstande, som de kan komme til udtryk gennem en dybt alvorlig indstilling til livsproblemerne eller til det modsatte – en yderst løssluppen drikkevis.

Han var vist påvirket af den religiøse bevægelse, der havde sit udspring i brødremenigheden i Christiansfeld, og som flere præster her på Fyn hældede til. Påvirkningen i den retning skyldes dog vist mest Anders Madsens stedfader Hans Andersen i Tommerup, der endog flyttede til Stepping ved Christiansfeld, sikkert for at være sine brødre og søstre i Herren nærmere.

Som et kuriosum kan nævnes, at da Bjergskov i 1962 nedbrød en lille bindingsværkssmedie, som Anders Madsen havde ladet bygge her ved gården, fandt han i en kløvet bjælke en metalæske, som havde været gemt i et hul i bjælken og dækket med en træprop. I æsken lå en beskyttelsesformular mod ildebrand, skrevet med Anders Madsens hånd på en blanding af latin, tysk og dansk, så lidt overtroisk synes Anders Madsen også at have været.

Det var i hans tid på Rosenlund, at de spanske hjælpetropper fra marts 1808 til august samme år for en stor del var indkvarteret her på Fyn, og på Rosenlund havde de endog et af deres hovedkvarterer. Her var jo en smedie, hvor deres andalusiske heste kunne blive skoet. Bjergskov har endnu på gården en del aflagte spanske hesteskofra den tid.

Anders Madsens hustru Maren Jensdatter Damsbo døde 1831, og i 1834 afstod han for 2500 rbd. sølv Rosenlund med 2 fæstehuse og et gadehus i Hundsløv by til sønnen Hans Andersen. Der var flere børn, og det kan nævnes, at Anders Madsens ældre søn Jens Andersen blev morfar til folketingsmanden og forfatteren Carlsen-Skiødt.

Hans Andersens første hustru Christiane Bang døde efter kun 4 års ægteskab her på Rosenlund 1835.

*Du var en Blomst i Herrens Have.
Du var saa mild og god og blid,
men tidlig segned du blandt Grave,
og kort var her din Levetid.*

er det eftermæle hun fik i et endnu bevaret ligvers.

I sit andet ægteskab med Karen Hansdatter fra Fraugde havde Hans Andersen 5 børn, alle født her på Rosenlund, og blandt disse fik sønnen Anders *Kristian* Karl Hansen Rosenlund for 70.000 kr. i 1884 Rosenlund efter faderen Hans Andersen.

Kristian Hansen var gift med Elisabeth Nikoline Andersen fra Kølstrup sogn, og deres datter Julie Louise Hansen og hendes mand Hans Frederik Jeppesen, der var født i Store Heddinge (1877), og som i 1907 antog familienavnet Bjergskov, overtog gården i 1912. Det er sidstnævnte ægtepars søn – vor vært – Bent Bjergskov, som efter faderens død 1939 blev ejer af Rosenlund, hvor han og hans hustru – populært kaldet »Peter«, skovfogeddatteren fra Tranekjær på Langeland, men af uforfalsket jysk æt – har skabt dette hyggelige hjem, som vi nu får lov at se.

Jeg tør vist til slut nævne, at spaniolerne på Rosenlund i 1808 ikke var de sidste soldater, som fik ophold på dette sted. Under den tyske besættelse var Bjergskov medlem af modstandsbevægelsens militærgruppe, og gården her med dens lidt afsides og delvis skjulte beliggenhed blev et godt opholdssted for adskillige danske militærpersoner og politifolk, som havde brug for et diskret skjulested som »landbrugsmedhjælper« eller »logerende« venner.

SCT. HANS URT

sedum telephium

EN GAMMEL læge- og trylleplante! Mest det sidste! Plantens forskellige navne siger os en hel del om det: kæresteskål, kærlighedskål, troskabsurt, spåblomst, leveblomst, mirakelurt! Sct. Hansaften eller -nat gik den unge, forlovede pige, eller måske et par kærestefolk, ud på strandengen, plukkede to grene af Sct. Hansurten, og når de kom hjem, stak de dem ind i tagskægget eller ved loftsbjælken, man satte dem for sig selv og sin ven eller måske for andre og holdt så i den følgende tid øje med, hvordan urten artede sig, om de to grene groede imod eller fra hinanden og dermed fortalte, om de to unge fik hinanden eller ej. Eller om planten slog rod eller visnede og dermed varslede liv eller død. Det fortæller Oehlenschläger os om i sit lille vers:

*Bag Køkkenes Række
vi hensatte dem
fra Trælistens sprække
den snor sig da hen.
Uvis den fæster Rod,
bli'r vor Skæbne god;
dør den på sit Sted,
ak, da dø vi med!*



Man har anvendt plantens tykke, kødfulde blade til at lægge på brandsår, og roden som stikpiller mod hæmorrider. Også dyrlægerne (eller dyrekvaksalverne) har brugt den. Hvis en ko malter blod, skal man koge et stykke af roden i sødmælk og indgive koen det stiltiende. Eller hvis et kreatur er forgjort, skal man tage et stykke Sct. Hansrod, et stykke flyverøn og lidt mesterrod, lægge det i en klud og binde det på dyrets hoved. Er prøberet!

Den rigtige, vildtvoksende Sct. Hansurt blomstrer omkring ved Sct. Olesdag den 29. juli, og kaldes derfor også Sct. Olesurt, efter Olav den Hellige. En dyrket art er rød Sct. Hans stenpryd, den blomstrer i september og er meget smuk.

Julie Rask.

Barnet: Bare jeg snart var voksen.

Den voksne: Børn er sorgløse og ungdomsårene vidunderlige.

En digter har engang sagt: Dér, hvor du ikke er, dér er lykken.

Døm ingen, før du har været i hans sted.

(Talmud)

Vi må udnytte tiden som et redskab – ikke som en sofa.
(John F. Kennedy)

Som følge af overvældende stofmængde på grund af årsmødet i Nyborg, har redaktionen til næste nummer måttet udskyde en artikel af arkivar P. K. Hofmansen om vort nys afdøde mangeårige hovedbestyrelsesmedlem Jørgen Petersens slægt, samt arkivarens redegørelse for Vindinge Søgaards historie under årsmødebesøget på denne gamle slægtsgård.

Red.

Fotokopiering!

Manuskripter, originaldokumenter, attester, matrikelkort etc. fotokopieres.

Størrelse 21 × 30 cm: 1,50 kr. pr. kopi.

Størrelse 22 × 36 cm: 1,75 kr. pr. kopi.

Rabat ved større bestillinger!

Slægtsgaardsarkivet.

Birketinget 6A III. Tlf. (01) 58 76 02

2300 København S.

LANDCREDITKASSEN

Lån i landbrug, skov- og havebrug
samt grundforbedringslån.

Lån kan tilbydes til rentefod 3½, 4, 4½, 5, 5½, 6, 6½ og 7 pct.
Kasseobligationer kan vederlagsfrit indskrives og noteres på navn.

Creditkassen for Landejendomme i Østifterne

Anker Heegaardsgade 4, København V, telf. (01) 15 96 35

PROVINSHYPOTEKFORENINGEN FOR DANMARK

Nyropsgade 17 . 1602 København V . Telefon (01) 12 50 20

Lån ydes mod pant i alle arter fast ejendom i hele Danmark, indenfor købstæderne og Københavns amtsrådskreds dog kun i landbrugs- og gartneriejendomme



ANDELS BANKEN

250 afdelinger over hele landet

Hovedkontor: Axelborg, København V

DE KAN REGNE MED ANDELSBANKEN

LANDHYPOTEKFORENINGEN FOR DANMARK

Om optagelse af lån gives nærmere oplysning ved henvendelse til advokater, pengeinstitutter, foreningens vurderingsmænd og kontor samt nedennævnte repræsentanter:

Hjørring amt - gdr. Karl Lunden, »Stubdrupgaard«, 9700 Brønderslev, tlf. (08) 82 14 27.

Ålborg amt - gdr. Poul Voetmann, »Marienborg« 9510 Arden, tlf. (08) 56 31 11 Rostrup 95.

Thisted amt - gdr. E. Balle Christensen, 7990 Ø. Assels, tlf. (07) 76 40 87.

Viborg amt - gdr. Peder Sørensen, »Aarupgaard«, 8834 Hammershøj, tlf. (06) 45 13 70.

Randers amt (+ Samsø) - gdr. Aage Pedersen, »Damgaard«, Fjølsted, 9550 Mariager, tlf. (08) 54 14 16.

Århus og Skanderborg amter - gdr. Rasmus Jensen, »Vengelund« 8660 Skanderborg, tlf. (06) 18 61 11 Nørre Vissing 0.

Ringkøbing amt - gdr. Mads Søgaard, »Bastrupgård«, Asp, 7600 Struer, tlf. Hjerm (07) 46 43 99.

Vejle amt - Holger G. Jensen, Givskud, 7300 Jelling, tlf. (05) 72 11 11 Givskud 17

Ribe amt - gdr. Christian Jensen, »Tangegaard«, 6690 Gørding tlf. (05) 17 81 42.

Sønderjyllands amter - gdr. Jørgen Fallesen, »Bibækgård«, Tørring, 6180 Marstrup, tlf. (045) 4 52 72.

Odense amt - proprietær Erik Andersen, »Lundsgaard«, 5472 Sørslev tlf. (09) 84 12 52.

Svendborg amt - gdr. Viggo Hannemose, »Hannemosegård«, 5762 Vester Skerninge, tlf. (09) 24 15 96.

København, Frederiksborg og Holbæk amter (+ Samsø) - gdr. agronom Helge Larsen, »Tjebberupgaard« 4300 Holbæk, tlf. (03) 43 24 27.

Sorø amt - gdr. Thorkild Jensen, »Toftegaard«, Døjringe, 4180 Sorø, tlf. (03) 60 72 12.

Præstø amt - gdr. P. Geert-Jørgensen, »Snesøregård«, 4732 Snesø, tlf. (03-765) Tappernøje 158.

Maribo amt - proprietær Thougard Olesen, »Gurrebygaard«, 4920 Søllested, tlf. (03-941) Søllested 39.

Bornholms amt - ingeniør Holger Dam, Nybyvej 65, 3720 Aakirkeby, tlf. (03-974) Aakirkeby 363.

Foreningens brochure tilstilles på forlangende.



Et hypotekforeningslån
– optaget i låntagernes egen forening –
er det sekundære lån.

(Forbeholdt postvæsenet)

ANDELSBOGTRYKKERIET
i Odense

SØNDERJYLLANDS
KREDITFORENING
HADERSLEV



55 afdelinger er parat
til at hjælpe Dem

Den store sparekasse giver de store fordele

Det er derfor nærliggende at gå i

SPAREKASSEN FYN

Den almindelige Brandforsikring

for Landbygninger, oprettet ved kongelig Anordning
af 1792

HOVEDKONTOR: STORMGADE 10 . KØBENHAVN K. (01) 121100

FYENS STIFTS KREDITFORENING ODENSE

Mageløs 2 - Telefon (09) 11 77 77

Uopsigelige lån i alle arter af faste ejendomme i Fyens Stift.

Cirkulerende kasseobligationer ca. 2 milliarder kr.

Umyndiges og offentlige midler kan anbringes i foreningens kasseobligationer. Obligationer indskrives og opbevares vederlagsfrit (dog mindst 10.000 kr.).

Notering på navn er ikke nødvendig.